

**SYLLABUS FOR
POST GRADUATE PROGRAMME IN SANSKRIT
MASTER OF ARTS EXAMINATION**

**UNDER
CHOICE BASED CREDIT SYSTEM
OR ELECTIVE/OPTIONAL SYSTEM**

&

LEARNING OUTCOMES-BASED CURRICULAM FRAME WORK

**SCHOOL OF SANSKRIT
GANGADHAR MEHER UNIVRSITY**

SAMBALPUR-768004

2019-20

SCHOOL OF SANSKRIT

VISION

The School of Sanskrit aims to:

Introducing the students to the Ancient Indian Knowledge System and Culture by encouraging the research on Shastric texts and creating competent students to identify and work on the Interdisciplinary studies related to Sanskrit.

MISSION

The School of Sanskrit has mission to:

- To introduce new teaching methods using modern tools to train the students to be the next generation teachers.
- To develop the Spoken Sanskrit Skills of the students.
- To collaborate regionally and globally with educational institutions, research centers, organizations to enhance academic and research experiences.
- To provide a conducive environment for students to develop the ethical and moral values to be responsible individuals as well as global citizens.

PROGRAMME OUTCOMES

(Chosen from the allowed list as set by UGC)

The programme outcomes and attributes are attained by the graduate students of Gangadhar Meher University through learning acquired on completion of a programme of study. Individual programmes of study has a defined programme specific learning outcomes which needs to be attained for the award of a specific degree. The programme learning outcomes of Gangadhar Meher University focus on various aspects of knowledge and skills that prepare students for further study, employment, and citizenship. Therefore, the UG programme of the Gangadhar Meher University has been designed with the objective to develop in-depth knowledge of students in frontier areas of concerned subject and seeks to achieve the following :

PO1: Critical Thinking: Students will have the capability to apply analytic thought to a body of knowledge; analyse and evaluate evidence, arguments, claims, and beliefs on the basis of empirical evidence; identify relevant assumptions or implications; formulate coherent arguments; critically evaluate practices, policies and theories by following scientific approach to knowledge development.

PO2: Effective Communication: Students will acquire the ability to express thoughts and ideas effectively in writing and orally in English and regional and make meaningful interpretation by people, ideas, books, media and technology.

PO3: Social Interaction: Elicit views of others , mediate disagreements and help reach conclusions in group settings.

PO4: Effective Citizenship: Demonstrate empathetic social concern and equity centred national development, and the ability to act with an

informed awareness of issues and participate in civic life through volunteering.

PO5: Values and Ethics: Recognize different value systems including own, understand the moral dimensions of different decisions, and accept responsibility for them.

PO6: Environment and Sustainability: Understand the issues of environmental contexts and sustainable development.

PO7: Self-directed and Life-long Learning: Acquire the ability to engage in independent and life-long learning in the broadest context of socio-technological changes.

Programme Specific Learning Outcome (PSO) (Set by School of Sanskrit)

The completion of the learning activity associated with a study program ensures the qualification attributes are attained. The term 'Programme' is used to define the entire study scheme which ultimately qualifies the learners. The programme learning outcomes are aligned with the relevant qualification descriptors. To be awarded a specific Degree/Certificate etc., the students have to demonstrate skills and competencies which are both subject specific as well as generic. The learning outcomes are so designed that they prepare the student either for further study, employment and also to be a good citizen. The course design helps in comparison of academic standards across colleges/universities to provide a broad picture of the graduate's competency level. Bachelor's degree in Sanskrit is awarded upon completion of three full years of the subject study at the undergraduate level. The learning at the end of the course enables the student to have the academic, behavioral and social competencies as given below:

PSO-1: Basic communication skills in understanding Sanskrit with LSRW (Listening, Speaking, Reading & Writing) capacities.

PSO-2: Skill adaptability in specific areas. Usage of critical thinking while correlating concepts with personal experiences.

PSO-3: At the end of the programme, the students will have adequate competency on various genres of Sanskrit literature.

PSO-4: The students will acquire additional specialization through optional courses.

PSO-5: They will have correct comprehension of meanings in language structures of Sanskrit. They will learn the Philosophical and epical values in Sanskrit.

PSO-6: The technical literature like Jyotisha and Vastu develop skilful life of Living with future plans through planetary predictions.

PSO-7: Being technically sound to utilize various e-resources, social media Network etc.

SANSKRIT P.G. COURSE STRUCTURE AT A GLANCE

FIRST SEMESTER			
Courses No.	Name of Courses	Marks	Credit
SAN-101	<i>Vaidikasāhityam (Veda, Upaniṣad & Rgvedabhasyabhumika)</i>	20+80	4
SAN-102	<i>Saṃskṛta-vyākaraṇam (Laghu-Siddhānta-Kaumudī & Siddhānta-Kaumudī)</i>	20+80	4
SAN-103	<i>Saṃskṛta-rūpakam (Kādambarī, Ratnāvalī & Uttarakāmaritā)</i>	20+80	4
SAN-104	<i>Bhāratīya-darśanam (Sāṃkhyakārikā & Vedāntasāraḥ)</i>	20+80	4
SAN-105	<i>Saṃskṛtasāhityasyeitihāsaḥ</i>	20+80	4
SECOND SEMESTER			
SAN-201	<i>Bhāratīya-darśanam (Tarkasaṃgrahaḥ & Arthasaṃgrahaḥ)</i>	20+80	4
SAN-202	<i>Saṃskṛta-vyākaraṇam (Mahābhāṣyam, SiddhāntaKaumudī, & Pāribhāsikaṣabdāḥ)</i>	20+80	4
SAN-203	<i>Alaṅkāraśāstram (Nāṭyaśāstram, Sāhityadarpaṇaḥ & Kāvyaṇprakāśaḥ)</i>	20+80	4
SAN-204	<i>Dharmaśāstram Arthaśāstraṇca (Manusmṛtiḥ, Yajñavalkya-smṛtiḥ, & Arthaśāstram)</i>	20+80	4
SAN-205	<i>Gadyasāhityam (Daśakumāracaritā & Harṣacaritā)</i>	20+80	4
SECOND SEMESTER (DSE PAPER)			
SAN-206 (A)	<i>Gītikāvyaṇ Prakaraṇaṇca (Meghadūtaṇ & Mṛcchakaṭikaṇ)</i>	20+80	4
SAN-206 (B)	<i>Nāṭakasāhityam (Venīsaṃhāraṇ & Mudrārākṣasaṇ)</i>	20+80	4
SAN-206 (C)	<i>Yogaḥ darśanaṇca (Yogadarśanaṇ & Pratyabhijñādarśanaṇ)</i>	20+80	4
THIRD SEMESTER			
SAN-301	<i>Vaidikasāhityam (Niruktam, Atharvavedaḥ & R̥gprātīśākhyaṇ)</i>	20+80	4

SAN-302	<i>Sam̄skṛtakāvyaśāhityam (Naiśadhīyacaritam & Kādambarī)</i>	20+80	4
SAN-303	<i>Sam̄skṛta-vyākaraṇam (Pāṇinīyaśikṣā & Siddhānta-Kaumudī)</i>	20+80	4
SAN-304	<i>Bhāṣāvijñānam</i>	20+80	4
SAN-305	<i>Vaidika-sāhityasyeitihāsaḥ</i>	20+80	4
THIRD SEMESTER IDSE PAPER			
SAN-306 (A)	<i>Nītiśatakam and Meghadūtam</i>	20+80	4
SAN-306 (B)	<i>Self Management in the Gita</i>	20+80	4
SAN-306 (C)	<i>Indian Philosophy and Literature</i>	20+80	4
FOURTH SEMESTER			
SAN-401	<i>Prācīnabhāratasya Abhilekhaḥ Sanskṛtiśca</i>	20+80	4
SAN-402	<i>Ṣaḍalaṅkārasampradāyaḥ śabdaśaktiśca</i>	20+80	4
SAN-403	<i>Sam̄skṛta-vyākaraṇam (Laghu-Siddhānta-Kaumudī)</i>	20+80	4
SAN-404	<i>Sam̄skṛta-nibandhaḥ, Bhavasamprasaranam & Adhunikasam̄skṛtasāhityanca</i>	20+80	4
SAN-405	<i>Dissertation</i>	20+80	4
TOTAL = MARKS 2200 CREDIT - 88			

Mid Semester Assessment	End Semester Assessment
	

N.B.:-

1. M.A. Examination in Sanskrit shall comprise Four Semester Examinations. Each Semester shall consist of **five papers** carrying **80 marks** for Term End Examination and **20 marks** for Mid-Term Examination. The Question will be set in Sanskrit and the answer will be written in **Sanskrit or English**.
2. There are two elective groups namely :
 - ❖ Discipline Specific Elective (DSE) in Sem. II.
 - ❖ Inter Discipline Specific Elective (IDSE) in Sem. III.
(The students of other department opting IDSE paper can write the answer in **Sanskrit or English or Hindi or Odia**.)
3. In Sem-III, 5 papers are common for all .
4. In Sem-IV, 4 papers are common for all. The last paper i.e. 405 is of Dissertation and it is common for all.
5. There are five Lecture hours of teaching per week for each paper including remedial class.
6. The duration of examination for each paper shall be of **Three hours** except Course No. 405 of IV Semester.
7. Pass percentage:
 - ❖ The minimum marks required to pass any paper are **40 percent** in each paper and 40 percent in aggregate of a semester.
 - ❖ No students will be allowed to avail more than 03 (three) chances to pass in any paper inclusive of first attempt.

स्नातकोत्तरपाठ्यक्रमः, संस्कृतविभागः
गङ्गाधरमेहेरविश्वविद्यालयः, सम्बलपुरम्,
ओड़िशा

प्रथमार्द्धवार्षिकः (SEMESTER-I)

SAN-101=वैदिकसाहित्यम्

1. Course Code- SAN-101

2. Course Title-वैदिकसाहित्यम्

3. Credit- 4

4. Course Objectives

The course is meant for beginning depth study of the Rig Vedic hymns depicting several Deities thus expressing the ancient Indians religious belief system. This course also provides the definition, divisions and importance of Veda and the knowledge about Upanishads.

5. Course Divisions

UNIT एककः	TOPIC विषयः	MARKS अङ्काः
UNIT-I प्रथमः एककः	ऋग्वेदः ऋग्वेदतः अधःस्थनिर्वाचितानि सूक्तानि – क.इन्द्रसूक्तम् (१.३२), घ. हिरण्यगर्भः (१०.१२१) ख.अग्निसूक्तम् (४.७), ङ.वाक् (१०.१२५) ग.विश्वामित्रनदीसंवादः (३.३३), च. नासदीयसूक्तम् (१०.१२९)	२०
UNIT-II द्वितीयः एककः	ईशावास्योपनिषद्	२०
UNIT- III तृतीयः एककः,	ऋग्वेदभाष्यभूमिका सायणाचार्यकृता ऋग्वेदभाष्यभूमिका - (मङ्गलाचरणतः आरभ्य ऋग्-यजुः-सामइति त्रैविध्यसम्पन्नं यावद्)	२०
UNIT- IV चतुर्थः एककः	ऋग्वेदभाष्यभूमिका सायणाचार्यकृता ऋग्वेदभाष्यभूमिका (वेदाध्ययनतः आरभ्य ग्रन्थसमाप्तिं यावद्)	२०

6. Course Outcomes

Course Outcomes	CO Statement
CO-1	Students will be able to comprehend why ancient Indians venerated the natural Gods and goddesses.
CO-2	Students can distinguish accents, Vedic meters, and figures of speech.
CO-3	Students will be able to identify the various commentary styles.
CO-4	Students will be able to compare sayana with other commentators.

CO-PO Mapping SAN 101							
	PO-1	PO-2	PO-3	PO-4	PO-5	PO-6	PO-7
CO1	3	2	3	3	2	3	2
CO2	2	1	3	3	2	1	1
CO3	3	3	3	1	3	1	1
CO4	2	2	1	3	1	2	3

CO-PSO Mapping SAN-101							
	PSO-1	PSO-2	PSO-3	PSO-4	PSO-5	PSO-6	PO-7
CO1	3	2	3	3	3	3	2
CO2	2	2	3	2	2	2	3
CO3	2	2	2	3	2	1	1
CO4	3	3	3	1	3	2	2

7. Books Recommended (विषयसम्पृक्तानां पुस्तकानां सूचिका)

१. ऋग्वेदभाष्यभूमिका, श्रीकान्तपाण्डेय, भारतीय विद्याप्रकाशन, वाराणसी ।
२. ऋग्वेदभाष्यभूमिका, वीरेन्द्रकुमार वर्मा, चौखम्बा ओरियेण्टलिया, वाराणसी ।
३. ऋग्वेदभाष्यभूमिका, रामअवधपाण्डेय, मोतीलालबनारसीदास, दिल्ली ।
४. The new vedic selection, part – I & II, Telenga & Chaubey, Bharatiya Vidya prakashan, Delhi
५. नवीनवैदिकसञ्चयनम्, भागः - प्रथमः द्वितीयश्च, जमुनापाठकस्ताथा उमेशप्रसादसिंहः, चौखम्बाकृष्णदासअकादमी, वाराणसी ।
६. ईशावास्योपनिषद्, विजयशङ्कर पाण्डेयः, मोतीलालबनारसीदासः, दिल्ली ।
७. ईशादि नौ उपनिषद्, गीताप्रेस, गोरखपुरम् ।

SAN-102= संस्कृतव्याकरणम्

1. Course Code- SAN-102

2. Course Title-संस्कृतव्याकरणम्

3. Credit- 4

4. Course Objectives-

To speak perfect Sanskrit, the students must know the Sanskrit Grammar. Samjna, Paribhasa and Samasa are the aspects of the Sanskrit Grammar. The Students will acquire the fundamental knowledge on Samjna and Paribhasa sutras & Samasa Padas.

5. Course Divisions

UNIT एककः	TOPIC विषयः	MARKS अङ्काः
UNIT-I प्रथमः एककः	वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी भट्टोजिदीक्षितकृता वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी (संज्ञाप्रकरणम्)	२०
UNIT-II द्वितीयः एककः	वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी भट्टोजिदीक्षितकृता वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी (परिभाषाप्रकरणम्)	२०
UNIT-III तृतीयः एककः	वरदराजप्रणीता लघुसिद्धान्तकौमुदी (समासप्रकरणम् - सूत्राणि ९०७-९४०)	२०
UNIT- IV चतुर्थः एककः	वरदराजप्रणीता लघुसिद्धान्तकौमुदी (समासप्रकरणम् - सूत्राणि ९४१-९९६)	२०

6. Course Outcome

Course Outcome	CO Statement
CO1	Students will Understand and apply the major technical terms of Astadhyayee.
CO2	Students will Understand and apply the Paribhasa sutras of Astadhyayee while the derivation of words.
CO3	Students will Understand and apply the Samasa sutras of Astadhyayee while the derivation of Samastapadas.
CO4	Students will Understand and apply the Samasa sutras of Astadhyayee while the derivation of Samastapadas.

CO-PO Mapping SANSKRIT-102

	PO-1	PO-2	PO-3	PO-4	PO-5	PO-6	PO-7
CO-1	2	2	2	2	3	3	3
CO-2	2	3	2	2	3	3	3
CO-3	2	3	3	2	2	3	3
CO-4	3	3	3	3	3	3	3

CO-PSO Mapping SANSKRIT-102

	PSO-1	PSO-2	PSO-3	PSO-4	PSO-5	PSO-6	PSO-7
CO-1	3	2	2	2	3	2	3
CO-2	2	2	2	2	3	2	3
CO-3	3	2	2	3	3	2	3
CO-4	3	3	3	3	3	2	3

7. Recommended Books (विषयसम्पृक्तानां पुस्तकानां सूचिका)

- वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी (सप्तभागसमन्विता) श्रीगोविन्दाचार्यः, चौखम्बासुरभारतीप्रकाशनम्, वाराणसी
- लघुसिद्धान्तकौमुदी, कान्ताभाटिआ, भारतीय विद्याप्रकाशनम्, वाराणसी ।
- लघुसिद्धान्तकौमुदी, हरेकान्तमिश्रः, भारतीय विद्याप्रकाशनम्, वाराणसी ।

SAN-103 =संस्कृतरूपकम्

1. Course Code- SAN-103

2. Course Title- संस्कृतरूपकम्

3. Credit- 4

4. Course Objectives- This course introduces two very great compositions of the Sanskrit Play. Both of the courses represent the unique forms of social drama.

5. Course Divisions

UNIT एककः	TOPIC विषयः	MARKS अङ्काः
UNIT-I प्रथमः एककः	कर्णभारम् भासविरचितः “ कर्णभारम् ” इति अङ्कः	२०
UNIT-II द्वितीयः एककः	रत्नावलीनाटिका श्रीहर्षप्रणीता “रत्नावली” इति नाटिका	२०
UNIT-III तृतीयः एककः	उत्तररामचरितम् भवभूतिप्रणीतम् “उत्तररामचरितम्” इति नाटकम् (अङ्कः- १-२)	२०
UNIT- IV चतुर्थः एककः	उत्तररामचरितम् भवभूतिप्रणीतम् “उत्तररामचरितम्” इति नाटकम् (अङ्कः- ३-४)	२०

6. Course Outcomes

Course Outcome	CO Statement
CO1	Students will understand the structural patterns of Sanskrit dramatic compositions.
CO2	Students will mention and interpret the depiction of nature in various human forms and emotions in two of Rupakas.
CO3	Students will analyse the origin and development of Sanskrit plays and develop their dramatic standard of Sanskrit Literature .
CO4	Students will apply the values and ethics of Dramas of their day do day life as well as their surroundings.

CO-PO Mapping SANSKRIT-103

	PO-1	PO-2	PO-3	PO-4	PO-5	PO-6	PO-7
CO-1	2	2	2	2	2	3	3
CO-2	2	3	3	3	2	3	3
CO-3	3	3	3	3	3	3	3
CO-4	3	3	3	3	3	3	3

CO-PSO Mapping SANSKRIT-103

	PSO-1	PSO-2	PSO-3	PSO-4	PSO-5	PSO-6	PSO-7
CO-1	3	2	2	2	3	1	3
CO-2	3	2	2	3	3	1	3
CO-3	3	2	3	3	3	1	3
CO-4	3	3	3	3	3	1	3

7. Books Recommended (विषयसम्पृक्तानां पुस्तकानां सूचिका)

१. रत्नावलीनाटिका, डा. बालगोविन्द झा, चौखम्बाकृष्णदासअकादमी, वाराणसी ।
२. रत्नावलीनाटिका, वैजनाथपाण्डेयः, मोतीलालबनारसीदासः, दिल्ली ।
३. उत्तररामचरितम्, आनन्दस्वरूपः, मोतीलालबनारसीदासः, दिल्ली ।
४. उत्तररामचरितम्, आनन्दस्वरूप, रमाकान्तत्रिपाठी, चौखम्बा-सुरभारती-प्रकाशनम्, वाराणसी ।
५. कर्णभारम्, रमाशङ्करत्रिपाठी, मोतीलालबनारसीदासः, दिल्ली ।

SAN-104 = भारतीयदर्शनम्

1. Course Code- SAN-104

2. Course Title- भारतीयदर्शनम्

3. Credit- 4

4. Course Objectives-The objective of this course is, to introduce the Post-graduate students with the fundamental idea on Indian Philosophy, develop a vision on the difference between the Siddhantas of Darshanas, develop the research capacity in students to understand the essence of Darshanas and analyze the philosophical contents of Sankhya as well as Vedanta.

5. Course Divisions

UNIT एककः	TOPIC विषयः	MARKS अङ्काः
UNIT-I प्रथमः एककः	सांख्यकारिका ईश्वरकृष्णप्रणीता सांख्यकारिका (कारिका:= १-३९)	२०
UNIT-II द्वितीयः एककः	सांख्यकारिका ईश्वरकृष्णप्रणीता सांख्यकारिका (कारिका:=४०-७२)	२०
UNIT-III तृतीयः एककः	वेदान्तसारः सदानन्दयोगीन्द्रप्रणीतः वेदान्तसारः (प्रारम्भतः अध्यारोपसमाप्तिं यावद्)	२०
UNIT- IV चतुर्थः एककः	वेदान्तसारः सदानन्दयोगीन्द्रप्रणीतः वेदान्तसारः (अपवादतः ग्रन्थसमाप्तिं यावद्)	२०

6. Course Outcomes

Course Outcomes	CO Statement
CO-1	This course are to help students to apply the theory of darshana with regards to inter-disciplinary studies.
CO-2	Students will understand the differences of various Astikadarshana.
CO-3	Students will understand the term Moksha by reading these texts.
CO-4	This course will cultivate the ideas of various philosophical analogy.

CO-PO Mapping SAN 104							
	PO-1	PO-2	PO-3	PO-4	PO-5	PO-6	PO-7
CO1	3	3	2	1	2	3	1
CO2	2	3	2	2	1	2	3
CO3	3	1	1	3	3	1	2
CO4	3	3	3	1	3	2	2

CO-PSO Mapping SAN 104							
	PSO-1	PSO-2	PSO-3	PSO-4	PSO-5	PSO-6	PSO-7
CO1	1	2	3	2	2	1	2
CO2	2	3	1	2	3	3	1
CO3	3	1	2	1	1	3	3
CO4	1	2	2	2	1	1	3

7. Books Recommended (विषयसंपृक्तानां पुस्तकानां सूचिका)

१. सांख्यकारिका, आचार्यजगन्नाथशास्त्री, मोतीलालबनारसीदासः, दिल्ली।
२. सांख्यकारिका, चौखम्बा ओरियण्टलीया, वाराणसी।
३. वेदान्तसारः, रामशरणत्रिपाठीशास्त्री, चौखम्बाविद्याभवनम्, वाराणसी।
४. वेदान्तसारः, कृष्णकान्तत्रिपाठी, साहित्यभण्डारः, मेरठ।
५. वेदान्तसारः, बदरीनाथशुक्लः, मोतीलालबनारसीदासः, दिल्ली।

SAN-105 =संस्कृतसाहित्यस्येतिहासः

1. Course Code- SAN-105

2. Course Title-संस्कृतसाहित्यस्येतिहासः

3. Credit- 4

4. Course Objectives- The students will learn about the vast and glorious history of Classical Literature such as Mahakavyas, Gadyakavyas, Gitikavyas, Champukavyas, Natakas and Kathasahitya etc.

5. Course Divisions

UNIT एककः	TOPIC विषयः	MARKS अङ्काः
UNIT-I प्रथमः एककः	महाकाव्यसाहित्यम् कालिदासः, अश्वघोषः, भारविः, भट्टिः, कुमारदासः, माघः, श्रीहर्षः ।	२०
UNIT-II द्वितीयः एककः	दृश्यकाव्यसाहित्यम् भासः, कालिदासः, विशाखादत्तः, शूद्रकः, भट्टनारायणः, भवभूतिः, मुरारिमिश्रः, जयदेवः, श्रीकृष्णमिश्रः ।	२०
UNIT-III तृतीयः एककः	गद्यकाव्यसाहित्य कथासाहित्यञ्च सुबन्धुः, बाणभट्टः, दण्डी, धनपालः, अम्बिकादत्तव्यासः, गुणाढ्यः, क्षेमेन्द्रः, सोमदेवः, विष्णुशर्मा, पण्डितनारायणः ।	२०
UNIT- IV चतुर्थः एककः	चम्पूकाव्यं गीतिकाव्यञ्च क. चम्पूकाव्यानि =नलचम्पू (त्रिविक्रमभट्टः), यशस्तिलकचम्पू (सोमप्रभसूरिः), जीबन्धरचम्पू (हरिश्चन्द्रः), अवंतीसुन्दराचम्पू (सोढलदेवः) चम्पूरामायणम् (भोजराजः)। ख. गीतिकाव्यानि=मेघदूतम्, ऋतुसंहारम् (कालिदासः), शतकत्रयम् (भर्तृहरिः), अमरुशतकम् (अमरुः), आर्याशप्तशती (गोवर्धनाचार्यः), सूर्यशतकम् (मयूरभट्टः), चण्डीशतकम् (बाणभट्टः), गीतगोविन्दम् (जयदेवः)।	२०

6. Course Outcomes

Course Outcome	CO Statement
CO1	Students will understand and analyse the Sanskrit Mahakavyas.
CO2	Students will understand and analyse the Sanskrit Rupakas.
CO3	Students will understand and analyse the Sanskrit Prose Kavyas & Prose Tales.
CO4	Students will understand, compare and critically analyse the Champukavyas and Gitikavyas.

CO-PO Mapping SANS-105

	PO-1	PO-2	PO-3	PO-4	PO-5	PO-6	PO-7
CO-1	3	3	3	3	3	2	3
CO-2	3	3	2	3	3	2	3
CO-3	3	3	3	3	3	2	3
CO-4	3	3	3	3	3	2	3

CO-PSO Mapping SANS-105

	PSO-1	PSO-2	PSO-3	PSO-4	PSO-5	PSO-6	PSO-7
CO-1	3	2	2	1	3	1	3
CO-2	3	2	2	1	3	1	3
CO-3	3	3	3	3	3	1	3
CO-4	3	3	3	3	3	1	3

6. Books Recommended (विषयसम्पत्तानां पुस्तकानां सूचिका)

1. History of Indian Literature, M. Winternitz.
2. संस्कृतसाहित्येतिहासः, आचार्यलोकमणिदाहालः, चौखम्बा-कृष्णदास-अकादमी, वाराणसी ।
3. संस्कृत साहित्य का इतिहास , बलदेव उपाध्याय , शारदानिकेतनम्, वाराणसी ।
4. संस्कृत साहित्य का अभिनव इतिहास , राधावल्लभत्रिपाठी , विश्वविद्यालयप्रकाशनम् , वाराणसी ।
5. संस्कृत साहित्यर इतिहास, हरेकृष्ण शतपथी, कितावमहल, कटकम्।
6. History of Sanskrit Literature, A.B. Keith, MLBD, Delhi. ।
7. History of Classical Sanskrit Literature, M. Krishnamachariar, MLBD, Delhi.

द्वितीयार्द्धवार्षिक : (SEMESTER-II)

SAN-201=भारतीयदर्शनम्

1. Course Code- SAN-201
2. Course Title- भारतीयदर्शनम्
3. Credit- 4
4. **Course Objectives**-The course exposes the students to think analytically and logically. This is useful in constructing arguments for defending the concepts.
5. **Course Divisions**

UNIT एककः	TOPIC विषयः	MARKS अङ्काः
UNIT-I प्रथमः एककः	तर्कसंग्रहः अन्नम्भट्टप्रणीतः तर्कसंग्रहः (मङ्गलाचरणतः करणसमाप्तिं यावद्)	२०
UNIT-II द्वितीयः एककः	तर्कसंग्रहः अन्नम्भट्टप्रणीतः तर्कसंग्रहः (प्रत्यक्षप्रमाणनिरूपणतः ग्रन्थसमाप्तिं यावद्)	२०
UNIT-III तृतीयः एककः	अर्थसंग्रहः लौगाक्षिभास्करप्रणीतः अर्थसंग्रहः (मङ्गलाचरणतः नामधेयमीमांसायाः पूर्वं यावत्)	२०
UNIT- IV चतुर्थः एककः	अर्थसंग्रहः लौगाक्षिभास्करप्रणीतः अर्थसंग्रहः (नामधेयमीमांसातः ग्रन्थसमाप्तिं यावत्)	२०

6. Course Learning Outcomes

Course Outcome	CO Statement
CO1	Students will be able to define the area of Indian philosophy.
CO2	Students can impart knowledge about the scientific aspects of the material world. It may involve exploring the intersection of philosophy and science, discussing the nature of reality, and understanding the material aspects of existence from both philosophical and scientific perspectives.
CO3	Students will be able to comprehend the material world's science
CO4	Students will be able to improve their analytical thinking

capacities in addition to learning the fundamental concepts of Nyaya-Philosophy and Indian -Philosophy.

CO-PO Mapping SANS -201							
	PO-1	PO-2	PO-3	PO-4	PO-5	PO-6	PO-7
CO1	2	3	2	1	3	1	3
CO2	2	2	3	2	3	3	1
CO3	2	3	1	3	2	2	2
CO4	3	1	2	2	3	2	1

CO-PSO Mapping SANS-201							
	PSO-1	PSO-2	PSO-3	PSO-4	PSO-5	PSO-6	PSO-7
CO1	2	2	2	2	3	1	1
CO2	3	3	3	3	1	2	2
CO3	2	3	2	1	2	2	2
CO4	1	1	3	2	3	3	1

7. Books Recommended (विषयसम्पत्तानां ग्रन्थानां सूचिका)

१. तर्कसंग्रहः, श्रीगोविन्दाचार्यः, चौखम्बा-सुरभारती-प्रकाशनम्, वाराणसी ।
२. तर्कसंग्रहः, राकेशशास्त्री, चौखम्बासंस्कृतप्रतिष्ठान, वाराणसी ।
३. तर्कसंग्रहः, दयानन्दभार्गव, मोतीलालबनारसीदास, दिल्ली ।
४. तर्कसंग्रहः, केदारनाथत्रिपाठी, मोतीलालबनारसीदास, दिल्ली ।
५. अर्थसंग्रहः, कामेश्वरनाथमिश्रः, चौखम्बा-सुरभारती-प्रकाशनम्, वाराणसी ।
६. अर्थसंग्रहः, वाचस्पति उपाध्याय, चौखम्बा ओरियेण्टालिया, वाराणसी ।
७. अर्थसंग्रहः, डारंजेश्वरशास्त्रिमुसलगाँवकरः, चौखम्बा-संस्कृत-संस्थानम् ।

SAN-202= संस्कृतव्याकरणम्

1. Course Code- SAN-202
2. Course Title-संस्कृतव्याकरणम्
3. Credit- 4
4. Course Objectives

By reading the Paspasahnika of Mahabhasya, the students will gain knowledge regarding the definition of Sabda, the necessity of reading Panini's Grammar, the relationship of Sabda and Artha etc. Students will learn about the Krudantapadas of Krudanta Prakarana of Siddhantakaumudi. Students will also learn about the Technical Terms of Astadhyayee.

5. Course Divisions

UNIT एककः	TOPIC विषयः	MARKS अङ्काः
UNIT-I प्रथमः एककः	महाभाष्यम् पतञ्जलिप्रणीतं महाभाष्यम् –पस्पशाह्निकम् इति प्रथमाह्निकम्	२०
UNIT-II द्वितीयः एककः	भट्टोजिदीक्षितप्रणीता वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी कृत्यप्रकरणम् (सि.कौ.सूत्राणि= २८२९- २८६४)	२०
UNIT-III तृतीयः एककः	भट्टोजिदीक्षितप्रणीता वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी कृत्यप्रकरणम् (सि.कौ.सूत्राणि= २८६५-२८९४)	२०
UNIT- IV चतुर्थः एककः	व्याकरणगतपारिभाषिकशब्दाः संहिता, गुणः, वृद्धिः, प्रातिपदिकम्, नदी, घि, उपधा, अपृक्तः, गतिः, पदम्, विभाषा, उपसर्गः, निपाताः, सवर्णः, टि, घु, भ, प्रगृह्यम्, सर्वनामस्थानम्, निष्ठा, कारकम्, समासः, उपदेशः, अनुवृत्तिः, आगमः, आदेशः, योगविभागः ।	२०

6. Course Outcomes

Course Outcome	CO Statement
CO1	Students will understand and analyse the Paspasahnika of Mahabhasya.
CO2	Students will understand the of Krutyaprakarana of Siddhantakaumudi.
CO3	Students will mention and interpret and critically think the sutras of Krutyaprakarana of Siddhantakaumudi.

CO 4	Students will understand and apply the Major Technical Terms of Astadhyayee.
------	--

CO-PO Mapping SANSKRIT-202

	PO-1	PO-2	PO-3	PO-4	PO-5	PO-6	PO-7
CO-1	2	2	2	2	2	3	3
CO-2	3	3	3	2	2	2	3
CO-3	3	3	3	3	3	2	3
CO-4	3	3	3	3	3	3	3

CO-PSO Mapping SANSKRIT-202

	PSO-1	PSO-2	PSO-3	PSO-4	PSO-5	PSO-6	PSO-7
CO-1	3	2	2	2	3	1	3
CO-2	3	3	2	2	3	1	3
CO-3	3	3	2	3	3	1	3
CO-4	3	3	3	3	3	1	3

7. Books Recommended (विषयसम्पत्तानां पुस्तकानां सूचिका)

१. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी (सप्तभागसमन्विता) श्रीगोविन्दाचार्यः, चौखम्बासुरभारतीप्रकाशनम्, वाराणसी
२. महाभाष्यम्, भीमसिंह वेदालङ्कार, विद्यानिधिशोधसंस्थान, कुरुक्षेत्र।
३. महाभाष्यम् (पस्पशाह्निकम्), मधुसूदनप्रसादमिश्रः, चौखम्बाविद्याभवन, वाराणसी ।
४. महाभाष्यम् (पस्पशाह्निकम्), जयशङ्करलालत्रिपाठी, चौखम्बाकृष्णदासअकादमी, वाराणसी ।
५. महाभाष्यम्, चारुदेवशास्त्री, मोतीलालबनारसीदास, दिल्ली ।

SAN-203= अलङ्कारशास्त्रम्

1. Course Code- SAN-203

2. Course Title- अलङ्कारशास्त्रम्

3. Credit- 4

4. Course Objectives-The course aims at enlightening the students with definition of poetry, Power of words, types and sub-types of Dhvanior suggestion. Kāvya prakāśa is a key text in the field of ancient Sanskrit literary criticism.

5. Course Divisions

UNIT एककः	TOPIC विषयः	MARKS अङ्कः
UNIT-I प्रथमः एककः	नाट्यशास्त्रम् भरतमुनिकृतं नाट्यशास्त्रम् (प्रथमः अध्यायः)	२०
UNIT-II द्वितीयः एककः	साहित्यदर्पणः विश्वनाथकविराजकृतः साहित्यदर्पणः (प्रथमः परिच्छेदः)	२०
UNIT-III तृतीयः एककः	साहित्यदर्पणः विश्वनाथकविराजकृतः साहित्यदर्पणः (द्वितीयः परिच्छेदः)	२०
UNIT- IV चतुर्थः एककः	काव्यप्रकाशः मम्मटाचार्यविरचितकाव्यप्रकाशतः निर्वाचिताः एते अलङ्काराः = अनुप्रासः, श्लेषः, वक्रोक्तिः, उपमा, निदर्शना, अर्थान्तरन्यासः, दृष्टान्तः, विभावना, विशेषोक्तिः, रूपकम्, उत्प्रेक्षा, समासोक्तिः, अपह्नुतिः, संकरः, संसृष्टिः	२०

6. Course Outcome

Course Outcome	CO Statement
CO1	Students will get basic understanding of some fundamental terminologies of the Natya and Kavya.
CO2	students will understand the definition, purpose and reason of Kavya.
CO3	Students will discuss and analyse the definition and divisions of

	Varna and pada as well as Sabdashakti.
CO4	Students will form a deep knowledge of poetic faults, poetic-excellences, and Figures of speech as propounded by Mammata.

CO-PO Mapping SANS -203							
	PO-1	PO-2	PO-3	PO-4	PO-5	PO-6	PO-7
CO1	2	3	2	2	3	2	3
CO2	2	2	3	2	3	3	3
CO3	2	3	2	3	2	2	2
CO4	3	3	2	2	3	2	3

CO-PSO Mapping SANS-203							
	PSO-1	PSO-2	PSO-3	PSO-4	PSO-5	PSO-6	PSO-7
CO1	2	2	2	2	3	1	3
CO2	3	3	3	3	1	2	2
CO3	2	3	2	1	2	2	2
CO4	3	3	3	2	3	3	3

7. Books Recommended (विषयसम्पत्तानां पुस्तकानां सूचिका)

१. ध्वन्यालोकः, प्रथमः उद्योतः, रामसागरत्रिपाठी, मोतीलालबनारसीदास, दिल्ली।
२. ध्वन्यालोकः, शिवप्रसादद्विवेदी, चौखम्बासुरभारतीप्रकाशन, वाराणसी।
३. ध्वन्यालोकः, सूर्यमणिरथः, साम्बिदी-प्रकाशनम्, पुरी।
४. साहित्यदर्पणः (चन्द्रकलाटीका), शेषराजशमरिग्मी, कृष्णदाससंस्कृतसिरिज, वाराणसी।
५. साहित्यदर्पणः (विमलाटीका), शालिग्रामशास्त्री, मोतीलालबनारसीदास, दिल्ली।
६. काव्यप्रकाशः, आचार्यविश्वेश्वरः, ज्ञानमण्डललिमिटेड, वाराणसी।
७. काव्यप्रकाशः, आचार्यश्रीनिवासशर्मा, भारतीय विद्याप्रकाशन, वाराणसी।

SAN- 204=मनुस्मृति: अर्थशास्त्रञ्च

1. Course Code- SAN-204
2. Course Title-मनुस्मृति: अर्थशास्त्रञ्च
3. Credit- 4
4. Course Objectives-The objective of this course is to introduce various aspects of Dharma and Arthasastra, to enable students to read the text on their own, to understand the method of Manu and Kautilya on the present social and political situation, to analyze the picture of social life and societal values.
5. Course Divisions

UNIT एककः	TOPIC विषयः	MARKS अङ्काः
UNIT-I प्रथमः एककः	मनुस्मृतिः मनुस्मृतिः (सप्तमोऽध्यायः, श्लोकाः- १-४२)	२०
UNIT-II द्वितीयः एककः	मनुस्मृतिः मनुस्मृतिः (सप्तमः अध्यायः, श्लोकाः- ४३ - ७०)	२०
UNIT-III तृतीयः एककः	याज्ञवल्क्यस्मृतिः याज्ञवल्क्यस्मृतिः (व्यवहाराध्यायः, श्लोकाः-१-८, ११४-१४९)	२०
UNIT- IV चतुर्थः एककः	अर्थशास्त्रम् कौटिलीयम् अर्थशास्त्रम्, अधिकरणम्- १, प्रकरणम्- १-६, अध्यायाः- १-१०	२०

6. Course Outcomes

Course Outcomes	CO Statement
CO-1	The main learning outcomes of this course are to enable students to understand the application of the Shastras in the current scenario.
CO-2	The course will be enabling students in finding the solutions for various societal problems.
CO-3	Students will be able to develop a true vision of Dharma and Artha as Purusartha.
CO-4	This course will help students to analyse the political process of ancient Indian legal studies.

CO-PO Mapping SAN 204							
	PO-1	PO-2	PO-3	PO-4	PO-5	PO-6	PO-7
CO1	2	1	2	2	3	2	2
CO2	3	3	3	3	2	1	1
CO3	1	2	2	3	1	3	3
CO4	3	3	1	2	3	2	2

CO-PSO Mapping SAN 204							
	PSO-1	PSO-2	PSO-3	PSO-4	PSO-5	PSO-6	PSO-7
CO1	2	2	3	3	1	3	1
CO2	1	3	1	1	3	2	3
CO3	3	1	2	2	3	3	2
CO4	1	2	3	1	2	2	1

7. Books Recommended (विषयसम्पत्तानां पुस्तकानां सूचिका)

१. मनुस्मृतिः (मन्वर्थमुक्तावलिटीका), गिरिधरगोपालशर्मा, चौखम्बासुरभारतीप्रकाशन, वाराणसी।
२. मनुस्मृतिः (मन्वर्थमुक्तावलिटीका), हरगोविन्दशास्त्री, चौखम्बासंस्कृतभवन, वाराणसी।
३. अर्थशास्त्रम्, वाचस्पतिगैरेला, चौखम्बाविद्याभवन, वाराणसी।
४. अर्थशास्त्रम्, कमलनयन शर्मा, जगदीशसंस्कृत पुस्तकालय, जयपुर।
५. अर्थशास्त्रम्, भागः-प्रथमः, टि. गणपतिशास्त्री, अनन्तशयनसंस्कृतग्रन्थाबलिः।

SAN- 205= गद्यसाहित्यम्

1. Course Code- SAN-205

2. Course Title- गद्यसाहित्यम्

3. Credit- 4

4. Course Objectives-The Course aims at making the learners acquainted with the highest forms of prosewritings with it's poetic beauty along with social relevance.

5. Course Divisions-

UNIT एककः	TOPIC विषयः	MARKS अङ्काः
UNIT-I & UNIT-II प्रथमः एककः द्वितीयः एककश्च	दशकुमारचरितम् दण्डिप्रणीतं दशकुमारचरितम् (अष्टमः उच्छ्वासः)	४०
UNIT-III & UNIT-IV तृतीयः एककः चतुर्थः एककश्च	हर्षचरितम् वाणभट्टप्रणीतं हर्षचरितम् (पञ्चमः उच्छ्वासः)	४०

1. Course Outcome

Course Outcome	CO Statement
CO1	The course aims at making the learners acquainted with the highest forms of prosewritings with its poetic beauty along with social and cultural relevance.
CO2	Students will know about the Prose (Gadya Kavya) of Sanskrit and be able to write in Sanskrit language.
CO3	Students would be able to know the origin and development of Sanskrit Prose literature.
CO4	They will know about important prose romances and fables of Sanskrit.

CO-PO Mapping SANS -205							
	PO-1	PO-2	PO-3	PO-4	PO-5	PO-6	PO-7
CO1	2	2	3	3	3	3	3
CO2	2	2	2	1	3	3	3
CO3	2	2	3	3	3	3	3
CO4	2	2	3	3	3	3	3

CO-PSO Mapping SANS-205							
	PSO-1	PSO-2	PSO-3	PSO-4	PSO-5	PSO-6	PSO-7
CO1	3	2	2	2	3	1	3
CO2	3	2	2	2	3	1	3
CO3	3	2	2	2	3	1	3
CO4	3	2	3	2	3	1	3

1. Books Recommended (विषयसम्पत्तानां पुस्तकानां सूचिका)

१. दशकुमारचरितम्, विश्वनाथ झा, मोतीलालबनारसीदास, दिल्ली।
२. हर्षचरितम् (केवलं पञ्चमः उच्छ्वासः), शिवनाथपाण्डेयः, चौखम्बाविद्याभवनम्, वाराणसी।
३. हर्षचरितम्, मोहनदेवपंत, मोतीलालबनारसीदास, दिल्ली।

शृङ्खलाभित्तिकः निर्दिष्टः निर्वाचितविषयः
(DSE PAPER= Discipline Specific Elective Paper)
SAN-206 (A)= गीतिकाव्यं प्रकरणञ्च

1. Course Code- SAN-206 (A)
2. Course Title-गीतिकाव्यं प्रकरणञ्च
3. Credit- 4
4. **Course Objectives**-The objective of this course is to give the students glimpses of the rich Sanskrit literary tradition through studying of two important literary compositions of Mruchhakatikam and Meghadutam. Mruchhakatikam represents the unique forms of social drama and Meghadutam represents the unique forms of classical poetry.

5. Course Divisions

UNIT एककः	TOPIC विषयः	MARKS अङ्काः
UNIT-I & UNIT-II प्रथमः एककः द्वितीयः एककश्च	मेघदूतम् मेघदूतम् (उत्तरमेघः)	४०
UNIT-III & UNIT-IV तृतीयः एककः चतुर्थः एककश्च	मृच्छकटिकम् शूद्रकप्रणीतं मृच्छकटिकम् (अङ्काः- १-२)	४०

6. Course Outcome

Course Outcome	CO Statement
CO1	After completion of the course students will be able to understand the various aspects of social life as well as dramatic standard of Sanskrit literature.
CO2	Students will understand the structural patterns of Sanskrit dramatic compositions and also origin and development of Sanskrit plays.
CO3	After completion of Sudrakas Mruchhakatikam, students will be exposed to the various aspects of socio-political life and poetic standard of Sanskrit Rupakas along with moral, ethical, values etc.
CO4	Students will be able to see the depiction of nature in various human forms and emotions through Sudrakas Mruchhakatikam. Students will be able to

know the differences of Prakarana form of Drama.

CO-PO Mapping SANS -206 (A)							
	PO-1	PO-2	PO-3	PO-4	PO-5	PO-6	PO-7
CO1	1	2	2	3	3	3	3
CO2	1	1	2	1	3	3	3
CO3	1	1	3	3	3	3	3
CO4	2	2	3	3	3	3	3

CO-PSO Mapping SANS-206 (A)							
	PSO-1	PSO-2	PSO-3	PSO-4	PSO-5	PSO-6	PSO-7
CO1	3	2	2	2	2	1	3
CO2	3	2	2	2	2	1	3
CO3	2	2	2	2	2	1	3
CO4	2	2	2	2	2	1	3

7. Books Recommended (विषयसम्पृक्तानां पुस्तकानां सूचिका)

१. मेघदूतम्, शेषराजशर्मिणी, चौखम्बा-सुरभारती-प्रकाशनम्, वाराणसी ।
२. मेघदूतम्, मोहनदेवपंत, मोतीलालबनारसीदास, दिल्ली ।
३. मेघदूतम् (मल्लिनाथटीकोपेतम्), शिवपूजन सहायः, मोतीलालबनारसीदास, दिल्ली ।
४. मेघदूतम्, शिवबालकद्विवेदी, चौखम्बापब्लिशर्स, वाराणसी ।
५. मृच्छकटिकम्, रमाशङ्कर त्रिपाठी, मोतीलालबनारसीदास, दिल्ली ।
६. मृच्छकटिकम्, जयशङ्करलाल त्रिपाठी, चौखम्बाकृष्णदासअकादमी, वाराणसी ।

SAN-206 (B)= नाटकसाहित्यम्

1. Course Code- SAN-206 (B)

2. Course Title-नाटकसाहित्यम्

3. Credit- 4

4. Course Objectives

This course introduces two very great compositions of the Sanskrit tradition. Both of the courses represent the unique forms of social drama.

5. Course Divisions

UNIT एककः	TOPIC विषयः	MARKS अङ्काः
UNIT-I & UNIT-II प्रथमः एककः द्वितीयः एककः	वेणीसंहारम् भट्टनारायणप्रणीतं वेणीसंहारम् इति नाटकम् (अङ्कः- १-४)	४०
UNIT-III & UNIT- IV तृतीयः एककः चतुर्थः एककश्च	मुद्राराक्षसम् विशाखादत्तप्रणीतं मुद्राराक्षसम् इति नाटकम् (अङ्कः- १-४)	४०

6. Course Outcomes

Course Outcome	CO Statement
CO1	After completion of the course students will be exposed to the various aspects of social life as well as dramatic standard of Sanskrit literature.
CO2	Students will understand the structural patterns of Sanskrit dramatic compositions.
CO3	Students will understand the structural patterns of Sanskrit dramatic compositions.
CO4	Students will know the origin and development of Sanskrit plays.

CO-PO Mapping SANS - 206 (B)

	PO-1	PO-2	PO-3	PO-4	PO-5	PO-6	PO-7
CO1	3	3	1	1	3	2	3
CO2	2	3	3	3	2	2	2
CO3	2	3	2	1	2	2	2
CO4	1	2	3	2	3	3	1

CO-PSO Mapping SANS - 206 (B)

	PSO-1	PSO-2	PSO-3	PSO-4	PSO-5	PSO-6	PSO-7
CO1	2	2	2	3	3	2	1
CO2	3	3	2	3	1	2	3
CO3	3	2	2	1	2	2	2
CO4	1	1	3	2	3	3	1

7. Books Recommended (विषयसम्पृक्तानां पुस्तकानां सूचिका)

१. वेणीसंहारम्, रमाशङ्कर त्रिपाठी, मोतीलालबनारसीदास, दिल्ली।
२. वेणीसंहारनाटकम्, रमेशकुमार झा, प्रकाशनकेन्द्र, लखनऊ।
३. मुद्राराक्षसम्, रमाशङ्कर त्रिपाठी, विश्वविद्यालय प्रकाशन, वाराणसी।
४. मुद्राराक्षसम्, जगदीशचन्द्रमिश्र, चौखम्बाविद्याभवन, वाराणसी।

SAN-206 (C) = योग : दर्शनञ्च

1. Course Code- SAN-206 (C)

2. Course Title-योग : दर्शनञ्च

3. Credit- 4

4. **Course Objectives**-The objective of this course is to introduce the students with the basics of Yoga philosophy, develop a vision on the theory of Pramana, prameya and their utilization in everyday life, to develop the research capacity in students to understand the essence of Darshanasastra, to analyze the impact of yoga and darshana on human life.

5. **Course Divisions**

UNIT एककः	TOPIC विषयः	MARKS अङ्काः
UNIT-I & UNIT-II प्रथमः एककः द्वितीयः एककः	योगः पातञ्जलयोगदर्शनम् (समाधिपादः)	४०
UNIT-III & UNIT- IV तृतीयः एककः चतुर्थः एककश्च	प्रत्यभिज्ञादर्शनम् सर्वदर्शनसंग्रहे संगृहीतं प्रत्यभिज्ञादर्शनम्	४०

6. **Course Outcome**

Course Outcome	CO Statement
CO1	After studying this course students will get the basics idea of Yoga philosophy and will be able to analyze the impact of yoga and darshana on human life.
CO2	After completion of this course they will able to develop a vision on the theory of Pramana, prameya and their utilization in everyday life,
CO3	After studing this course students will understand the essence of Darshanasastra to carryout the research.
CO4	After completion of this course,students will able to apply the theory of Baudhadarshana with regards to inter-disciplinary studies.

CO-PO Mapping SANS -206 (C)							
	PO-1	PO-2	PO-3	PO-4	PO-5	PO-6	PO-7
CO1	3	2	1	2	3	3	3
CO2	2	2	1	2	3	3	3
CO3	1	2	1	2	3	3	3
CO4	3	2	1	2	3	3	3

CO-PSO Mapping SANS-206 (C)							
	PSO-1	PSO-2	PSO-3	PSO-4	PSO-5	PSO-6	PSO-7
CO1	2	2	2	2	3	3	3
CO2	2	2	2	2	3	3	3
CO3	3	2	2	2	3	1	3
CO4	2	2	2	2	3	1	3

7. Books Recommended (विषयसम्पत्तानां पुस्तकानां सूचिका)

१. योगदर्शनम् (व्यासटीकोपेतम्), रमाशङ्कर त्रिपाठी, चौखम्बाकृष्णदासअकादमी, वाराणसी।
२. योगदर्शनम्, सुरेशचन्द्रश्रीवास्तव, चौखम्बासुरभारतीप्रकाशन, वाराणसी।
३. योगदर्शनम्, हरिकृष्णदास गोयन्दका, गीताप्रेस, गोरखपुर।
४. सर्वदर्शनसंग्रहः, उमाशङ्करशर्मा ऋषि, चौखम्बाविद्याभवन, वाराणसी।

तृतीयार्द्धवार्षिक : (SEMESTER-III)

SAN-301=वैदिकसाहित्यम्

1. Course Code- SAN-301
2. Course Title-वैदिकसाहित्यम्
3. Credit- 4
4. Course Objectives

This course is intended to be an introduction to the students with various Yajur Vedic and Atharva Vedic hymns depicting several deities thus expressing the ancient Indians religious belief system. The students will be able to understand the Vedas with the help of etymological science, Vedic Grammar and the various aspects of phonological, morphological and accent related rules in the form of Pratishakhyas.

5. Course Divisions

UNIT एककः	TOPIC विषयः	MARKS अङ्काः
UNIT-I प्रथमः एककः	निरुक्तम् यास्कप्रणीतं निरुक्तम् - प्रथमोऽध्यायः (१-३ पादाः)	२०
UNIT-II द्वितीयः एककः	निरुक्तम् यास्कप्रणीतं निरुक्तम् - प्रथमोऽध्यायः (४-६ पादाः)	२०
UNIT-III तृतीयः एककः	निरुक्तम् तथा अथर्ववेदः क. निरुक्तमतानुसारम् एतेषां निर्वाचितानां शब्दानां निर्वचनम्- आचार्य, वीर, हृद, गो, आदित्य, उषस्, वाक्, उदक्, जातवेदस्, वैश्वानर । ख. अथर्ववेदः पृथ्वीसूक्तम्-काण्डम् - १२.१, (मन्त्राः -१ - २०)	२०
UNIT- IV चतुर्थः एककः	ऋक्प्रातिशाख्यम् ऋक्प्रातिशाख्यम् -संज्ञापटलम्-१ निर्वाचिताः एताः संज्ञाः=समानाक्षर, सन्ध्यक्षर, स्वर, स्पर्श, सोष्म, व्यञ्जन, अनुनासिक, रक्त, अक्षर, अघोष, घोष, स्वरभक्ति, यम, संयोग, प्रगृह्य, रिफित ।	२०

6. Course Outcome

Course Outcome	CO Statement
CO1	Students will be engaged in a comparative analysis of Vedic words and their counterparts in classical Sanskrit. Vedic Sanskrit and classical Sanskrit exhibit differences in grammar, vocabulary, and usage, so this comparison may involve understanding the nuances and evolution of language across these two periods.
CO2	Students will be able to explain the origin and development of Vedic words through etymology. Etymology involves tracing the historical development of words, understanding their roots, and how meanings have evolved over time.
CO3	Students will be able to delve into the Rigveda, one of the oldest sacred texts in Hinduism, to analyze and understand the systematic wisdom it presents.
CO4	The various Rigveda commentaries are knowledgeable about Vedic grammar and etymology.

CO- PO Mapping SAN 301

	PO-1	PO-2	PO-3	PO-4	PO-5	PO-6	PO-7
CO1	1	3	3	2	2	2	3
CO2	3	2	2	2	3	1	2
CO3	2	1	3	1	1	3	2
CO4	2	1	1	3	3	2	1

CO-PSO Mapping SAN 301

	PSO-1	PSO-2	PSO-3	PSO-4	PSO-5	PSO-6	PSO-7
CO1	3	3	2	2	3	2	3
CO2	1	3	3	3	2	1	1
CO3	2	2	1	1	1	3	2
CO4	1	1	2	3	2	2	3

7. Books Recommended (विषयसम्पृक्तानां पुस्तकानां सूचिका)

१. नवीनवैदिकसञ्चयनम्, भागः - प्रथमः द्वितीयश्च, जमुनापाठकतथाउमेशप्रसादसिंह, चौखम्बाकृष्णदासअकादमी, वाराणसी ।
२. The New Vedic Selection, part – I & II, Telenga & Chaubey, Bharatiya Vidya Prakashan , Delhi.
३. निरुक्तपञ्चध्यायी, श्रीपण्डितछद्मरामशास्त्री, मेहेरचन्द्र-लछमनदास-पब्लिकेशनस्, दिल्ली ।
४. निरुक्तम्, आचार्यविश्वेश्वरः, ज्ञानमण्डललिमिटेड, वाराणसी ।
५. हिन्दीनिरुक्त, कपिलदेवशास्त्री, साहित्य भण्डारमेरठ ।
६. ऋक्प्रातिशख्यम्, ब्रजविहारि चौवे, भारतीय-विद्या-प्रकाशन, वाराणसी ।
७. ऋग्वेदप्रातिशख्यम्, वीरेन्द्रकुमारवर्मा, चौखम्बासंस्कृतप्रतिष्ठान, वाराणसी ।
८. ऋक्प्रातिशख्यम्, रामप्रसादत्रिपाठी, सम्पूर्णानन्दसंस्कृतसर्चइन्स्टिट्यूट, वाराणसी

SAN-302= संस्कृतकाव्यसाहित्यम्

1. Course Code- SAN-302

2. Course Title-संस्कृतकाव्यसाहित्यम्

3. Credit- 4

4. **Course Objectives**-The objective of this course is to give the students glimpses of the rich Sanskrit literary tradition through the reading of two very literary compositions of Kadambari and Naisadhiyacharitam. The Naisadhiyacharitam represents a linguistically complex and imaginative classical poetry and the other one - Kadambari is aliterarywork in every sense.

5. Course Divisions

UNIT एककः	TOPIC विषयः	MARKS अङ्काः
UNIT-I & UNIT-II प्रथमः एककः द्वितीयः एककश्च	नैषधीयचरितम् श्रीहर्षप्रणीतं नैषधीयचरितम्, प्रथमः सर्गः (श्लोकाः- १- ५४)	४०
UNIT-III & UNIT-IV तृतीयः एककः चतुर्थः एककश्च	कादम्बरी बाणभट्टप्रणीता कादम्बरी-महाश्वेतावृत्तान्तः (प्रारम्भतः प्रारम्भतः पुण्डरीकशरीरवर्णनं यावत्)	४०

6. Course Outcomes

Course Outcome	CO Statement
CO1	The course aims at making the learners acquainted with the highest forms of prosewritings with its poetic beauty along with social and cultural relevance.
CO2	This paper is intended for making the students acquainted with a great Mahakavya that is Naisadhiyacharitam.
CO3	Students will get the knowledge through this text in the light of poetic analysis.
CO4	They will also get the knowledge about origin and development of different types of Mahakavya and Gadyakavya.

CO-PO Mapping SANS -302							
	PO-1	PO-2	PO-3	PO-4	PO-5	PO-6	PO-7
CO1	3	3	2	2	2	1	2
CO2	2	2	3	3	2	1	2
CO3	2	2	3	2	3	2	1
CO4	3	1	2	1	2	3	2

CO-PSO Mapping SANS-302							
	PSO-1	PSO-2	PSO-3	PSO-4	PSO-5	PSO-6	PSO-7
CO1	2	2	3	2	2	2	3
CO2	3	3	2	2	3	3	2
CO3	2	3	2	3	3	2	2
CO4	3	3	3	3	2	2	3

7. Books Recommended (विषयसम्पृक्तानां पुस्तकानां सूचिका)

१. नैषधीयचरितम्, तारिणीश झा, प्रकाशनकेन्द्र, लखनऊ।
२. नैषधीयचरितम्, मोहनदेवपंत, मोतीलालबनारसीदास, दिल्ली।
३. कादम्बरी, शेषराजशमरिग्मी, चौखम्बा-सुरभारती-प्रकाशनम्, वाराणसी।
४. कादम्बरी(महाश्वेतावृत्तान्तः), मोहनदेवपंत, मोतीलालबनारसीदास, दिल्ली।
५. कादम्बरी(महाश्वेतावृत्तान्तः), श्रीकृष्णमोहनशास्त्री, गोकुलदास-संस्कृत-ग्रन्थमाला, वाराणसी।
६. कादम्बरी (महाश्वेतावृत्तान्तः), राजदेवमिश्रः, चौखम्बा-सुरभारती-प्रकाशनम्, वाराणसी।

SAN-303=संस्कृतव्याकरणम्

1. Course Code- SAN-303

2. Course Title- संस्कृतव्याकरणम्

3. Credit- 4

4. Course Objectives

Students will learn about the Paniniyashiksha which deals with Sanskrit linguistics such as phonetics, phonology, study of sound, letters of the Sanskrit Alphabets, the process of speech production, the pronouciation place and prayatna of Sanskrit letters, the perfect pronouciation of Sanskrit words etc. Students will learn about the Stripratyantapadas of Stripratya Prakarana of Siddhantakaumudi.

5. Course Divisions

UNIT एककः	TOPIC विषयः	MARKS अङ्काः
UNIT-I प्रथमः एककः	पाणिनीयशिक्षा पाणिनीयशिक्षा (श्लोकाः १-३०)	२०
UNIT-II द्वितीयः एककः	पाणिनीयशिक्षा पाणिनीयशिक्षा (श्लोकाः ३१-६०)	२०
UNIT-III तृतीयः एककः	वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी स्त्रीप्रत्ययप्रकरणम् (सि.कौ.सूत्राणि= ४५३-४९०)	२०
UNIT- IV चतुर्थः एककः	वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी स्त्रीप्रत्ययप्रकरणम् (सि.कौ.सूत्राणि= ४९१-५३१)	२०

6. Course Outcomes

Course Outcomes	CO Statement
CO1	Students will understand and interpret the Paniniyashiksha.
CO2	Students will analyse and apply the Paniniyashiksha.

CO3	Students will understand and interpret the sutras of Stripratya Prakarana of Siddhantakaumudi.
CO4	Students will analyse and apply the Stripratyanta words of Siddhantakaumudi.

CO-PO Mapping SANS - 303							
	PO-1	PO-2	PO-3	PO-4	PO-5	PO-6	PO-7
CO1	2	2	3	3	2	2	3
CO2	3	2	3	3	2	2	3
CO3	2	2	3	3	2	2	3
CO4	3	2	3	3	2	2	3

CO-PSO Mapping SANS- 303							
	PSO-1	PSO-2	PSO-3	PSO-4	PSO-5	PSO-6	PSO-7
CO1	3	2	3	3	2	1	3
CO2	3	2	3	3	2	1	3
CO3	3	2	3	3	2	1	3
CO4	3	2	3	3	2	1	3

7. Books Recommended (विषयसंपृक्तानां पुस्तकानां सूचिका)

- पाणिनीयशिक्षा, शिवराज आचार्यकौण्डिन्नायनः, चौखम्बाविद्याभवन, वाराणसी।
- पाणिनीयशिक्षा, दामोदरमहतो, मोतीलालबनारसीदास, दिल्ली।
- वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी (सप्तभागसमन्विता) श्रीगोविन्दाचार्यः, चौखम्बासुरभारतीप्रकाशनम्, वाराणसी
- वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी, भागः-प्रथमः, गोपालदत्तपाण्डेयः, चौखम्बासुरभारतीप्रकाशनम्, वाराणसी।
- वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी, बालमनोरमाटीकासमलङ्कृता, शिवप्रसादशर्मा, चौखम्बाविद्याभवन, वाराणसी

६. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी, रामविलाशचौधरी, मोतीलालबनारसीदास, दिल्ली ।

SAN-304= भाषाविज्ञानम्

1. Course Code- SAN-304

2. Course Title-भाषाविज्ञानम्

3. Credit- 4

4. Course Objectives

The students will know the concept of languages, its evaluation, classification and different constituents studied in the modern time and in the past such as phonetics, phonology, semantics, syntax and morphology etc.. The students also will learn Indo-European origin of Sanskrit, Veda and Avesta, Vedic and Classical Sanskrit, Pali, Prakrit and Apabhramsa and Chief Characteristics and Classifications of Indo-European Language.

5. Course Divisions

UNIT एककः	TOPIC विषयः	MARKS अङ्काः
UNIT-I प्रथमः एककः	भाषा भाषायाः परिभाषा, विविधस्वरूपाणि, परिवर्तनस्य कारणानि ।	२०
UNIT-II द्वितीयः एककः	भाषाभित्तिकविज्ञानम् क. ध्वनिविज्ञानम् क. १. ध्वनिविज्ञानस्य अर्थः, वैदिकसंस्कृतध्वनयः लौकिकसंस्कृतध्वनयः च । क. २. ध्वनिपरिवर्तनस्य कारणानि । क. ३. ध्वनिनियमाः - ग्रिम-नियमः, ग्रासमेन-नियमः, वर्नर-नियमः । ख. पदविज्ञानम् ख. १. पदम्, वाक्यम् शब्दः च । ख. २. पदविभागः । ख. ३. रूपपरिवर्तनस्य कारणानि । ग. वाक्यविज्ञानम् ग. १. वाक्यस्य परिभाषा । ग. २. वाक्यस्य प्रकाराः वाक्यविभाजनञ्च । ग. ३. वाक्यपरिवर्तनस्य कारणानि । घ. अर्थविज्ञानम् घ. १. अर्थस्य लक्षणमहत्त्वञ्च ।	२०

	घ. २. अर्थज्ञानकथंभवति, शब्दार्थयोः सम्बन्धः । घ. ३. अर्थपरिवर्तनस्य कारणानि ।	
UNIT-III तृतीयः एककः	भाषायाः वर्गीकरणम् क. भाषायाः आकृतिमूलकवर्गीकरणम् । ख. भाषायाः पारिवारिकवर्गीकरणम् - ख. १. पारिवारिकवर्गीकरणस्य स्वरूपम्आधारः च । ख. २. भारोपीयपरिवारस्य महत्त्वम्, विभिन्नमानिउद्गमस्थानानि च । ख. ३. मूलभारोपीयभाषायाः स्वरूपंतथावैशिष्ट्यम् । ख. ४. भारोपीयभाषापरिवारस्य विशेषताः । ख. ५. भारोपीयभाषाणां परिचयः ।	२०
UNIT- IV चतुर्थः एककः	भारतीयार्यभाषाः क. प्राचीनभारतीयार्यभाषाः । ख. मध्यकालीनभारतीयार्यभाषाः । ग. आधुनिकभारतीयार्यभाषाः ।	२०

6. Course Outcomes

Course Outcomes	CO Statement
CO-1	This course will be students to have comparative knowledge in history of language and linguistics.
CO-2	Students will be having detail knowledge on the Indo-European and Indo-Aryan language family.
CO-3	Students will be gathering knowledge about the process of linguistics and methodology of the language.
CO-4	The course will impart ideas on the various research works going on in the field of linguistics.

CO-PO Mapping SAN 304							
	PO-1	PO-2	PO-3	PO-4	PO-5	PO-6	PO-7
CO1	3	1	3	2	3	3	2
CO2	3	3	2	3	2	2	2
CO3	2	2	2	1	1	3	3

CO4	1	3	1	2	3	1	2
-----	---	---	---	---	---	---	---

CO-PSO Mapping SAN 304							
	PSO-1	PSO-2	PSO-3	PSO-4	PSO-5	PSO-6	PSO-7
CO1	3	1	2	1	2	1	2
CO2	2	3	3	3	3	1	3
CO3	3	1	2	2	3	3	1
CO4	1	2	3	1	2	2	1

7. Books Recommended (विषयसम्पृक्तानां पुस्तकानां सूचिका)

१. भाषा-विज्ञान एवं भाषा-शास्त्र, कपिलदेवद्विवेदी, विश्वविद्यालय प्रकाशन, वाराणसी।
२. भाषाविज्ञान, डॉ. भोलानाथतिवारी, किताबमहल, इलाहाबाद।
३. भाषाविज्ञानम् (संस्कृतम्), शारदा चतुर्वेदी, भारतीय-विद्या-संस्थानम्, वाराणसी।
४. भाषाविज्ञानम्, कर्णसिंह, साहित्य भण्डार, मैठ।
5. Elementary Science of Language, I.J.S. Taraporewala.
6. Linguistic Introduction to Sanskrit, B.K. Ghosh.

SAN-305 =वैदिकसाहित्यस्येतिहासः

1. Course Code- SAN-305

2. Course Title- वैदिकसाहित्यस्येतिहासः

3. Credit- 4

4. Course Objectives

The students will learn about the vast and glorious history of Vedic Literature such as Veda, Brahmana, Aranyaka, Upanishad etc.

5. Course Divisions

UNIT एककः	TOPIC विषयः	MARKS अङ्काः
UNIT-I प्रथमः एककः	संहितासाहित्यम् ऋक्-संहिता, यजुः- संहिता, साम-संहिता, अथर्व-संहिता	२०
UNIT-II द्वितीयः एककः	ब्राह्मणम्, आरण्यकम्, उपनिषद् क. ब्राह्मणस्य अर्थः, स्वरूपम् तथा प्रमुखानां ब्राह्मणग्रन्थानां परिचयः। ख. आरण्यकस्य अर्थः, स्वरूपम् तथा प्रमुखानाम् आरण्यकग्रन्थानां परिचयः। ग. उपनिषदः अर्थः, स्वरूपम् तथा प्रमुखानाम् उपनिषदां परिचयः।	२०
UNIT-III तृतीयः एककः	वेदाङ्गसाहित्यम् षड् वेदाङ्गानां सामान्यपरिचयः।	२०
UNIT- IV चतुर्थः एककः	वेदभाष्यकाराः प्रमुखानां भारतीयानां वैदेशिकानां च वेदभाष्यकाराणां परिचयः	२०

6. Course Outcomes

Course Outcome	CO Statement
CO1	Students will understand the Four Vedass i.e Rugveda, Yajurveda, Samaveda and Atharvaveda.
CO2	Students will interpret the Vedic Texts, Brahmana texts, Aranyaka texts and Upanishad texts.
CO3	Students will analyse the Vedic Sanskrit Texts.
CO4	Students will understand, compare, critically think and apply the

CO-PO Mapping SANS-305

	PO-1	PO-2	PO-3	PO-4	PO-5	PO-6	PO-7
CO-1	2	3	3	3	3	2	3
CO-2	2	3	2	3	3	2	3
CO-3	2	3	3	3	3	2	3
CO-4	3	3	3	3	3	2	3

CO-PSO Mapping SANS-305

	PSO-1	PSO-2	PSO-3	PSO-4	PSO-5	PSO-6	PSO-7
CO-1	3	2	2	2	3	1	3
CO-2	3	2	2	2	3	1	3
CO-3	3	3	3	3	3	1	3
CO-4	3	3	3	3	3	1	3

1. Books Recommended (विषयसम्पत्तानां पुस्तकानां सूचिका)

१. वैदिकवाङ्मयस्येतिहासः (संस्कृतम्), जगदीशचन्द्रमिश्रः, चौखम्बासुरभारतीप्रकाशनम्, वाराणसी।
२. वैदिक साहित्य एवं संस्कृति, कपिलदेवद्विवेदी, विश्वविद्यालयप्रकाशन, वाराणसी।
३. वैदिक साहित्य एवं संस्कृति, रमाशङ्कर त्रिपाठी, कृष्णदाससंस्कृतसीरीज्, वाराणसी।
४. वैदिक साहित्य एवं संस्कृति, बलदेव-उपाध्यायः, वाराणसी।
५. वेद व्याख्या की दीशाएँ, वि. वि. चौवे।

SAN-306 =अन्तः-शृङ्खलाभित्तिकः निर्दिष्टः निर्वाचितविषयः

(IDSE= Inter Discipline Specific Elective Paper)

SAN= 306 (A) नीतिशतकम् मेघदूतञ्च

1. Course Code- 306 (A)
2. Course Title -नीतिशतकम् मेघदूतञ्च
3. Credit- 4
4. Course Objectives

The objective of this course is to analyze the picture of social life and societal values, to understand the essence of Achara and Vyavahara and to enlighten the society with the norms of the social etiquette. The students will also gain knowledge about the Sanskrit Gitikavyas by the study of Meghadutam.

5. Course Divisions

UNIT एककः	TOPIC विषयः	MARKS अङ्काः
UNIT-I प्रथमः एककः	Nītiśatakam Nītiśatakam of Bhartṛhari (Sloka= 1-25)	२०
UNIT-II द्वितीयः एककः	Nītiśatakam Nītiśatakam of Bhartṛhari (Sloka= 26-50)	२०
UNIT-III & UNIT- IV तृतीयः एककः चतुर्थः एककश्च	Meghadutam Meghadutam of Kalidas (Purvamegha, Sloka 1 – 40)	४०

6. Course Outcomes

Course Outcomes	CO Statement
CO-1	This course is to help the students to apply the theory of Nitisastras with regards to day-to-day activities.
CO-2	This course aims to get an idea on Sadachara and guidelines to follow the life.
CO-3	Students will have the ability to explain geographical figure found in this text.

CO-4	Students will analyse the profound suffering of the separation between two lovers as depicted through the character of Yaksha.
------	--

CO-PO Mapping SAN 306(A)

	PO-1	PO-2	PO-3	PO-4	PO-5	PO-6	PO-7
CO1	2	1	3	1	3	1	2
CO2	3	3	3	3	2	1	1
CO3	1	3	2	2	1	3	3
CO4	3	2	1	3	3	1	2

CO-PSO Mapping SAN 306(A)

	PSO-1	PSO-2	PSO-3	PSO-4	PSO-5	PSO-6	PSO-7
CO1	3	2	1	2	2	3	1
CO2	2	1	3	3	2	2	3
CO3	3	1	2	2	3	3	2
CO4	2	3	1	2	3	2	1

7. Books Recommended (विषयसम्पत्तानां पुस्तकानां सूचिका)

1. Nītistakam of Bhartrhari, M.R. Kale, MLBD, Delhi.
2. Nītistakam of Bhartrhari, Pramod kumarPadhi, Kitab Mahal, Cuttack
3. Meghadutam (Ed.) M.R.Kale, Motilal Banarsidass, Delhi.
4. Meghadutam (Ed.) Braja Sundar Mishra, Vidyapuri, Cuttack.
5. Meghadutam (Ed.) Gopinath Mohapatra, Nalanda, Cuttack.

SAN= 306 (B) Self-Management in the Gītā

1. Course Code- SAN-306 (B)
2. Course Title- Self-Management in the Gita
3. Credit- 4
4. Course Objectives

The objective of this course is to teach students to manage the life with the help of Bhagavadgita, to learn lessons from Gita to handle the stress of life and to have a spiritual integration in life.

5. Course Divisions

UNIT एककः	TOPIC विषयः	MARKS अङ्काः
UNIT-I प्रथमः एककः	Gītā : Cognitive and Emotive Apparatus Hierarchy of <i>Indriya, Manas, Buddhi</i> and <i>Atman</i> - III.42; XV.7. Role of the <i>Atman</i> – XV.7; XV.9; Mind as a Product of <i>Prakṛti</i> -VII.4 Properties of Three <i>Guṇas</i> and their Impact on Mind–XIII.5-6; XIV.5-8,11-13; XIV.17.	२०
UNIT-II UNIT-III द्वितीयः एककः तृतीयः एककः	Gītā : Controlling the Mind Confusion and Conflict Nature of Conflict I.1; IV.16; I.45; II.6; Causal Factors–Ignorance–II.41; <i>Indriya</i> –II.60, Mind–II.67; <i>Rajo-Guṇa</i> – III.36-39; XVI.21; Weakness of Mind -II.3; IV.5. Means of Controlling the Mind Meditation – Difficulties– VI.34-35; Procedure VI.11-14. Balanced Life -III.8; VI.16-17; Diet Control -XVII.8-10. Physical and Mental Discipline–XVII.14-19, VI.36.	४०
UNIT- IV चतुर्थः एककः	Means of Mental Conflict and Resolution Importance of Knowledge–II.52; IV.38-39; IV.42. Clarity of <i>Buddhi</i> –XVIII.30-32; Process of Decision Making–XVIII.63. Control over Senses–II.59,64; Surrender of <i>Kartṛ-Bhāva</i> –XVIII.13-16; V.8 . Desirelessness -II.48; II.55; Putting Others before Self–III.25.	२०

6. Course Outcomes

Course Outcomes	CO Statement
CO-1	This course are to help the students to have inter-disciplinary studies in Sanskrit literature.
CO-2	This course are to help the students to learn managerial skill from philosophical texts such as Bhagavadgita.
CO-3	Students will understand the philosophical analogy while using it in real life issues.
CO-4	The course will enable students to develop managerial skill through the lesson from Bhagavat Gita.

CO-PO Mapping SAN 306(B)

	PO-1	PO-2	PO-3	PO-4	PO-5	PO-6	PO-7
CO1	3	2	3	2	3	2	3
CO2	3	3	3	1	1	2	1
CO3	1	1	1	3	1	1	3
CO4	2	3	1	2	2	3	2

CO-PSO Mapping SAN 306(B)

	PSO-1	PSO-2	PSO-3	PSO-4	PSO-5	PSO-6	PSO-7
CO1	2	3	3	1	2	3	2
CO2	2	1	3	3	2	1	3
CO3	1	2	2	1	1	3	2
CO4	2	3	1	2	3	2	1

7. Suggested Books / Readings:

1. *Srimadbhagavadgita*, Ed. Madan Mohan Aggrawal, Chaukhamba, Varanasi, 1994.
2. *Srimadbhagavadgita*, Ed. Radhakrishnan, Rajpal and Sons, Delhi, 1969.
3. *Srimadbhagavadgita-Rahasya Aur Karma-Yogasastra*, B.G. Tilak, Apollo Prakashan, Delhi, 2008.
4. *Śrīmadbhagavadgītā-The Scripture of Mankind*, Swami Tapasyananda, Ramakrishna Math, 1984.
5. *Essays on the Gītā*, Sri Aurobindo, Sri Aurobindo Ashram, Pondicherry, 1987.
6. *Essence of Śrīmadbhagavadgītā: Health and Fitness* (Commentary on Selected Verses), N.K.Srinivasan, Pustak Mahal, Delhi, 2006.
7. *Gita Mein Atma-Prabandhan*, Vinod Kumar, Parimal Publications, Delhi.

SAN-306 (C)= INDIAN PHILOSOPHY & LITERATURE

1. Course Code- SAN-306 (C)
2. Course Title-Indian Philosophy & Literature
3. Credit- 4
4. Course Objectives

The objective of this course is to introduce the post graduate students with the fundamental idea on Indian Philosophy, develop a vision on the difference between the Siddhantas of Darshanas, develop the research capacity in students to understand the essence of Darshanas and analyze the cultural contents of historical texts.

5. Course Divisions

UNIT एककः	TOPIC विषयः	MARKS अङ्काः
UNIT-I प्रथमः एककः	Indian Philosophy General Introduction to Indian Philosophical System (<i>saḍdarshana</i>)	२०
UNIT-II द्वितीयः एककः	Vedic Literature General Introduction to Vedic Literature (<i>Samhitā, Brāhmaṇa, Āraṇyaka, Upaniṣad & Vedāṅga</i>)	२०
UNIT-III तृतीयः एककः	Origin Literature General Introduction to <i>Rāmāyaṇa, Mahābhārata, Gitā, Purāṇa</i> .	२०
UNIT- IV चतुर्थः एककः	Classical Literature General Introduction to Classical Literature (<i>Kālidāsa, Aśvaghōṣa, Bhavabhūti, Bhāravi, Māgha, Śriharṣa, Śudraka, Jayadeva</i>)	२०

6. Course Learning Outcomes

Course Outcomes	CO Statement
CO-1	This course are to help students to apply the theory of darshana with regards to inter-disciplinary studies.
CO-2	This course will help students to the differences of various darshanas.
CO-3	Students will have an understanding the socio-cultural approach by the Puranas, Mahabharata and Ramayana.

CO-4	The course will have a detail analytical study in darshana and puranas.
------	---

CO-PO Mapping SAN 306(C)

	PO-1	PO-2	PO-3	PO-4	PO-5	PO-6	PO-7
CO1	3	2	1	1	2	3	1
CO2	2	3	3	3	2	2	3
CO3	2	1	1	2	3	1	3
CO4	3	3	1	1	1	2	2

CO-PSO Mapping SAN 306(C)

	PSO-1	PSO-2	PSO-3	PSO-4	PSO-5	PSO-6	PSO-7
CO1	3	2	2	2	1	3	1
CO2	2	1	1	3	2	2	2
CO3	1	3	3	1	3	3	3
CO4	3	3	2	2	3	3	1

7. Suggested Books/Readings :

1. S.C. Chatterjee, and D.M.Datta, *Introduction to Indian Philosophy*, Calcutta University, Calcutta, 1968.
2. M. Hiriyanna, *Outline of Indian Philosophy*, London, 1956.
3. A.B. Keith, *History of Sanskrit Literature*, also Hindi Translation, MLBD, Delhi.
4. M. Krishnamachariar, *History of Classical Sanskrit Literature*, MLBD, Delhi.
5. Gaurinath Shastri, *A Concise History of Sanskrit Literature*, MLBD, Delhi.
6. Baldev Upadhyaya, *Sanskrit Sahitya Ka Itihaas*, Sharda Niketan, Varanasi.
7. Baldev Upadhyaya, *Vaidik Sahitya Aur Sanskriti*, Varanasi.
8. Umashankar Sharma Rishi, *Sanskrit Sahitya Ka Itihaas*, Chaukhamba, Varanasi.
9. Radhavallabh Tripathi, *Sanskrit Sahitya Ka Abhinav Itihaas*, Vishvavisyalaya Prakashan, Varanasi.

चतुर्थाद्ध्र्वार्षिक : (SEMESTER= IV)

SAN-401=प्राचीनभारतस्य अभिलेखः संस्कृतिश्च

1. Course Code- SAN-401

2. Course Title-प्राचीनभारतस्य अभिलेखः संस्कृतिश्च

3. Credit- 4

4. Course Objectives

The Course objective is to acquaint the student, with different Script as well as the religious and social importance of the Edicts to understand & interpret original inscriptional records, to make learn the Ancient Indian culture and civilization of India. The knowledge of the Indian cultural heritage is to be explored.

5. Course Divisions

UNIT एककः	TOPIC विषयः	MARKS अङ्काः
UNIT-I प्रथमः एककः	शिलालेखः क. अशोकस्य धउलिशिलालेखः। ख. खारवेलस्य हाथीगुम्फाशिलालेखः।	२०
UNIT-II द्वितीयः एककः	शिलालेखः क. हर्षवर्धनस्य वंशखेराताम्रपट्टाभिलेखः। ख. पुलकेशिद्वितीयस्य ऐहोलप्रस्तराभिलेखः।	२०
UNIT-III तृतीयः एककः	प्राचीनभारतस्य इतिहासः ऋग्वैदिकयुगस्य सामाजिकस्थितिः, परवर्तिवैदिकयुगस्य सामाजिकस्थितिः, प्राचीनकालीनशिक्षाव्यवस्था, नारीणां स्थानम्, प्राचीनभारते परिवारः, रामायणकालीनसामाजिकस्थितिः, महाभारतकालीनसामाजिकस्थितिः,	२०
UNIT- IV चतुर्थः एककः	भारतीयसंस्कृतिः षोडशसंस्काराः, चतुराश्रमव्यवस्था, पुरुषार्थचतुष्टयम्, उपनिषदां महत्त्वम्, दर्शनशास्त्राणां महत्त्वम्, भारतीयसमाजे रामायणमहाभारतयोः वैशिष्ट्यम्।	२०

6. Course Outcomes

Course Outcomes	CO Statement
CO-1	The students will learn the script & understand the religious and social importance of the inscriptions to understand & interpret original inscriptional records.
CO-2	This course will help students to learn the ideas ancient Indian culture and civilization of India.
CO-3	Students will explore the knowledge of the Indian cultural heritage.
CO-4	After studying this course, the students will gather knowledge about various scripts and manuscripts of ancient India.

CO-PO Mapping SAN 401

	PO-1	PO-2	PO-3	PO-4	PO-5	PO-6	PO-7
CO1	3	1	2	2	2	3	2
CO2	2	2	3	1	2	1	1
CO3	1	1	3	3	1	2	3
CO4	1	3	1	2	3	2	2

CO-PSO Mapping SAN 401

	PSO-1	PSO-2	PSO-3	PSO-4	PSO-5	PSO-6	PSO-7
CO1	2	3	2	3	2	3	3
CO2	2	2	3	1	1	3	1
CO3	1	1	2	3	3	2	2
CO4	3	1	2	2	3	1	3

7. Books Recommended (विषयसम्पत्तानां पुस्तकानां सूचिका)

१. भारतीय पुरालेखों का अध्ययन, डॉ.शिवस्वरूप सहायः, मोतीलालबनारसीदास, दिल्ली।
२. अभिलेखनिकरः, उमाशङ्कर शर्मा, मोतीलालबनारसीदास, दिल्ली।
३. भारतस्य सांस्कृतिकनिधिः, रामजी उपाध्यायः, चौखम्बाविद्याभवन, वाराणसी।
४. भारतीय संस्कृति, डॉ.किरणटण्डन, ईष्टर्णबुकलिंकर्स, दिल्ली।
५. भारतीय संस्कृति, डॉ.दीपककुमार, चौखम्बासुरभारतीप्रकाशन, वाराणसी।
६. भारतीय संस्कृति, प्रीतिप्रभा गोयल, रजस्थानीग्रन्थागार, जोधपुर।
७. प्राचीनभारत का इतिहास, डॉ. रमाशङ्कर त्रिपाठी, मोतीलालबनारसीदास, दिल्ली।
८. प्राचीनभारत इतिहास (ओड़िआ), एम्. एन्. दाश, कल्याणी पब्लिशर्स, कटक।
९. वैदिकवाङ्मयस्येतिहासः, जगदीशचन्द्रमिश्रः, चौखम्बासुरभारतीप्रकाशन, वाराणसी।
१०. वैदिक साहित्य एवं संस्कृति, कपिलदेवद्विवेदी।
११. वैदिक साहित्य एवं संस्कृति, बलदेव उपाध्यायः
१२. वैदिक साहित्य और संस्कृति, रमाशङ्कर त्रिपाठी, चौखम्बाकृष्णदासअकादमी, वाराणसी।
१३. भारतीय दर्शन का परिशीलन, डॉ. रमाशङ्कर त्रिपाठी, भारतीय विद्यासंस्थान, वाराणसी।

SAN-402=षडलङ्कारसम्प्रदायाः शब्दशक्तिश्च

1. Course Code- SAN-402

2. Course Title-=षडलङ्कारसम्प्रदायाः शब्दशक्तिश्च

3. Credit- 4

4. Course Objectives

- i. To improve creative power.
- ii. To know the technique of writing Kavyas & Rupakas.
- iii. To gain knowledge of Sanskrit Alankarashastras & Famous Alankarikas.

5. Course Divisions

UNIT एककः	TOPIC विषयः	MARKS अङ्काः
UNIT-I प्रथमः एककः	रससम्प्रदायः रससम्प्रदायस्य प्रमुखाचार्याणां परिचयः, रसस्वरूपं रसभेदश्च	२०
UNIT-II द्वितीयः एककः	ध्वनिसम्प्रदायः ध्वनिसम्प्रदायस्य प्रमुखाचार्याणां परिचयः, ध्वनिस्वरूपं ध्वनिभेदश्च	२०
UNIT-III तृतीयः एककः	अलङ्कार-रीति-वक्रोक्ति-औचित्यसम्प्रदायाः क. अलङ्कारसम्प्रदायस्य प्रमुखाचार्याणां परिचयः, अलङ्कारास्वरूपम् अलङ्कारभेदश्च ख. रीतिसम्प्रदायस्य प्रमुखाचार्याणां परिचयः, रीतिस्वरूपं रीतिभेदश्च ग. वक्रोक्तिसम्प्रदायस्य प्रमुखाचार्याणां परिचयः, वक्रोक्तिस्वरूपं वक्रोक्तिभेदश्च घ. औचित्यसम्प्रदायस्य प्रमुखाचार्याणां परिचयः, औचित्यस्वरूपं औचित्यभेदश्च	२०
UNIT- IV चतुर्थः एककः	शब्दशक्तिः आभिधा, सङ्केतग्रहः, लक्षणा, व्यञ्जना, तात्पर्यवृत्तिः, अभिहितान्वयवादः, अन्विताभिधानवादः ।	२०

6. Course Outcomes

Course Outcome	CO Statement
CO1	Students will understand and critically analyse the definition, divisions of Rasa as well as the lifehistory and works of Major Rasavadi Alankarikas.
CO2	Students will understand and critically analyse the definition,

	divisions of Dhvani as well as the lifehistory and works of Major Dhvanivadi Alankarikas.
CO3	Students will understand and critically analyse the definition, divisions of Alankara, Riti, Vakrokti & Auchitya as well as the lifehistory and works of Major Alankaravadi Ritivadi Vakroktivadi Auchityavadi Acharyas.
CO4	Students will understand and critically analyse the definition, divisions of Shavdashakti i.e Abhidha, Lakshana and Vyanjana.

CO-PO Mapping SAN 402

	PO-1	PO-2	PO-3	PO-4	PO-5	PO-6	PO-7
CO1	3	2	3	3	3	2	3
CO2	3	2	3	3	3	2	3
CO3	3	2	3	3	3	2	3
CO4	3	2	3	3	3	2	3

CO-PSO Mapping SAN 402

	PSO-1	PSO-2	PSO-3	PSO-4	PSO-5	PSO-6	PSO-7
CO1	3	3	3	2	3	1	3
CO2	3	3	3	2	3	1	3
CO3	3	3	3	2	3	1	3
CO4	3	3	3	2	3	1	3

7. Books Recommended (विषयसम्पृक्तानां पुस्तकानां सूचिका)

१. नायकः, केतकी, अलङ्कारशास्त्रेतिहासः, साम्बिदीप्रकाशनम्, पुरी।
२. मिश्रः, जगदीशचन्द्रः, अलङ्कारशास्त्रेतिहासः, चौखम्बासुरभारतीप्रकाशनम्, वाराणसी।
३. उपाध्यायः, बलदेवः, संस्कृत शास्त्रों का इतिहास, चौखम्बाविद्याभवनम्, वाराणसी।
४. Kane, P.V. History of Sanskrit Poetics, Firma KLM Private Limited Calcutta.

SAN-403 =संस्कृतव्याकरणम्

1. Course Code- SAN-403

2. Course Title-संस्कृतव्याकरणम्

3. Credit- 4

4. Course Objectives

- To gain knowledge of the sutras of Bhwadiprakarana of Laghusiddhantakaumudi of Varadaraj which is an exposition of Paninis Astadhyayi is the very good Prakriya text for gaining the knowledge of grammatical structures and applications of Sanskrit Language.
- To acquire the knowledge of verbs (Kriyapadas) of Sanskrit Language.

5. Course Divisions

UNIT एककः	TOPIC विषयः	MARKS अङ्काः
UNIT-I प्रथमः एककः	लघुसिद्धान्तकौमुदी वरदराजप्रणीता लघुसिद्धान्तकौमुदी, भ्वादिप्रकरणम्= सूत्राणि - ३७५-४००	२०
UNIT-II द्वितीयः एककः	लघुसिद्धान्तकौमुदी वरदराजप्रणीता लघुसिद्धान्तकौमुदी, भ्वादिप्रकरणम्= सूत्राणि - ४११-४६०	२०
UNIT-III तृतीयः एककः	लघुसिद्धान्तकौमुदी वरदराजप्रणीता लघुसिद्धान्तकौमुदी, भ्वादिप्रकरणम्= सूत्राणि - ४६१-५००	२०
UNIT- IV चतुर्थः एककः	लघुसिद्धान्तकौमुदी वरदराजप्रणीता लघुसिद्धान्तकौमुदी, भ्वादिप्रकरणम्=सूत्राणि - ५०१-५५४	२०

1. Course Outcomes

Course Outcome	CO Statement
CO1	Students will understand the sutras of Bhwadiprakarana of Laghusiddhantakaumudi .
CO2	Students will interprete the sutras of Bhwadiprakarana of Laghusiddhantakaumudi.
CO3	Students will critically think and analyse and derive the verbs (kriyapadas) by the help of the sutras of Bhwadiprakarana of Laghusiddhantakaumudi.

CO4	Students will apply the derivation of verbs (kriyapadas) by the study of sutras of Bhwadiprakarana of Laghusiddhantakaumudi.
-----	---

CO-PO Mapping SANS – 305 (C)

	PO-1	PO-2	PO-3	PO-4	PO-5	PO-6	PO-7
CO1	2	2	2	2	3	3	3
CO2	2	2	2	2	3	2	3
CO3	2	2	2	2	3	2	3
CO4	3	2	2	2	3	2	3

CO-PSO Mapping SANS – 305 (C)

	PSO-1	PSO-2	PSO-3	PSO-4	PSO-5	PSO-6	PSO-7
CO1	3	2	2	2	2	1	3
CO2	2	3	2	2	2	1	3
CO3	3	3	2	2	2	1	3
CO4	3	3	2	2	2	1	3

6. Books Recommended (विषयसम्पत्तानां पुस्तकानां सूचिका)

- वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी, बालमनोरमाटीकासमलङ्कृता, भाग- तृतीयः, शिवप्रसादशर्मा, चौखम्बाविद्याभवन, वाराणसी
- वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी, रामविलाशचौधरी, मोतीलालबनारसीदास, दिल्ली ।
- वाक्यपदीयम् (ब्रह्मकाण्डम्), सूर्यनारायण शुक्लएवंरामगोविन्दशुक्ल, चौखम्बासंस्कृतसंस्थान, वाराणसी ।
- वाक्यपदीयम् (ब्रह्मकाण्डम्), वामदेव आचार्य, चौखम्बाकृष्णदासअकादमी, वाराणसी ।
- वाक्यपदीयम् (ब्रह्मकाण्डम्), गंगासहायप्रेमी, हरीशविश्वविद्यालयप्रकाशन, आगरा ।
- वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी (सप्तभागसमन्विता) श्रीगोविन्दाचार्यः, चौखम्बासुरभारतीप्रकाशनम्, वाराणसी ।

SAN-404 =संस्कृतनिबन्धाः भावसम्प्रसारणम् आधुनिकसंस्कृतसाहित्यञ्च

1. Course Code- SAN-404

2. Course Title- संस्कृतनिबन्धाः भावसम्प्रसारणम् आधुनिकसंस्कृतसाहित्यञ्च

3. Credit- 4

4. Course Objectives

- To improve their creative power.
- To develop their expansion of ideas.
- To Understand Sanskrit Modern Creativity.
- To inspire for creating Sanskrit Kavyas, Natakas etc.

5. Course Divisions

UNIT एककः	TOPIC विषयः	MARKS अङ्काः
UNIT-I प्रथमः एककः	संस्कृतनिबन्धाः	२०
UNIT-II द्वितीयः एककः	भावसम्प्रसारणम्	२०
UNIT-III तृतीयः एककः	आधुनिकसंस्कृतसाहित्यम् आधुनिकसंस्कृतसाहित्यस्य स्वरूपम्	२०
UNIT- IV चतुर्थः एककः	आधुनिकसंस्कृतसाहित्यम् १.अभिराजराजेन्द्रमिश्रः, २. केशवचन्द्रदाशः, ३. वनमाली विश्वालः, ४. प्रफुल्लकुमारमिश्रः, ५. राधावल्लभ त्रिपाठी, ६. रामकिशोरमिश्रः, ७ रवीन्द्रकुमारपण्डा, ८ प्रमोदकुमारनायकः	२०

6. Course Outcomes

Course Outcome	CO Statement
CO1	Students will understand the process of Essay Writing.
CO2	Students will be able to discuss, compare, interpret and critically think through Bhavasamprasaranam.
CO3	Students will gain knowledge about the Modern Sanskrit Works and

	Writers.
CO4	Students will improve their innovative creative power by the study of works of Modern Sanskrit Writers.

CO-PO Mapping SAN 404

	PO-1	PO-2	PO-3	PO-4	PO-5	PO-6	PO-7
CO1	2	2	3	3	3	2	3
CO2	3	2	3	3	3	2	3
CO3	2	2	3	3	3	2	3
CO4	2	2	3	3	3	2	3

CO-PSO Mapping SAN 404

	PSO-1	PSO-2	PSO-3	PSO-4	PSO-5	PSO-6	PSO-7
CO1	3	2	3	2	3	1	3
CO2	3	2	3	2	3	1	3
CO3	3	2	3	2	3	1	3
CO4	3	2	3	2	3	1	3

7. Books Recommended (विषयसम्पत्तानां पुस्तकानां सूचिका)

1. Samskrta Vyakaranadarpana, Odisha Text Book Bureau, Bhubaneswar
2. Samskrta Nibandha Satakam, Kapildev Dwivedi, Chawkhamba Publication, Banaras
3. Bruht Anuvada Shiksha, Chakradhara Hansa Nautiyal, MLBD, New Delhi
4. Samskrta-nibandhadarsah, Rammurthi Sharma, Sahitya Niketan, Kanpur
5. आधुनिक-संस्कृत-कथाएं स्थिति और प्रवृत्ति, अर्चना तिवारी, पद्मजा प्रकाशन, इलाहाबाद ।

SAN-405= शोधसन्दर्भपत्रप्रस्तुतीकरणम् (Dissertation Paper)

1. Course Code- SAN-405
2. Course Title-शोधसन्दर्भपत्रप्रस्तुतीकरणम्
3. Credit- 4
4. Full Marks- 100 (शोधसन्दर्भपत्रप्रस्तुतीकरणम्- ८०अङ्काः + मौखिकपरीक्षा- २० अङ्काः.)
5. Course Objectives - Students will gain knowledge for preparation of Research Works such as Project, Dissertation, Research Papers, Thesis etc. completely.
6. Course Outcomes

Course Outcome	CO Statement
CO1	Students will understand the process of preparation of Dissertation.
CO2	Students will interpret the collecting data while they write Dissertation.
CO3	Students will analyse again and again of topic while preparation of the Dissertation and give final touch of Dissertation through proof correction and orderly presentation etc. carefully & patiently.
CO4	Students will gain full knowledge of application side of Research Work at the time of presentation of Dissertation and Viva-voce exam. in front of the internal and external examiners.

CO-PO Mapping SAN 405

	PO-1	PO-2	PO-3	PO-4	PO-5	PO-6	PO-7
CO1	3	3	3	3	3	3	3
CO2	3	3	3	3	3	3	3
CO3	3	3	3	3	3	3	3
CO4	3	3	3	3	3	3	3

CO-PSO Mapping SAN 405

	PSO-1	PSO-2	PSO-3	PSO-4	PSO-5	PSO-6	PSO-7
CO1	3	3	3	3	3	3	3
CO2	3	3	3	3	3	3	3
CO3	3	3	3	3	3	3	3
CO4	3	3	3	3	3	3	3

